La utilització de la metàfora com una forma de millorar la cohesió en una psicoteràpia de grup

I. Bros Cugat[1], Mª Rosa Mas Lacarra[1], J. López Serrano[2], J. R. Castaño Asins[1]

1. Centre de Salut Mental d'Adults, Sant Martí Sud. Parc de Salut Mar. Barcelona.
2. Resident de Psicologia. Parc de Salut Mar. Barcelona.

Objectius

La cohesió grupal es considerat un bon indicador del bon desenvolupament de la psicoteràpia de grup. Per un altre banda les metàfores són considerades una eina terapèutica en alguns tipus de psicoteràpia. L'objectiu és analitzar a partir d'un material clínic les repercussions que té en una psicoteràpia de grup dinàmica intersubjectiva la utilització de la metàfora per millorar la cohesió grupal.

Material i mètode

Característiques del grup

- 1 grup que forma part d'un conjunt de 8 grups de psicoteràpia que van ser estudiats per valorar la eficàcia de la psicoteràpia.
- En l'estudi global van participar 115 pacients.
- El grup seleccionat per fer l'anàlisi textual estava format inicialment per 9 pacients.
- Va abandonar el grup 1 pacient (sessió 22) i un altre es va acomiadar (sessió 15).
- Es van realitzar 39 sessions de psicoteràpia de 75 min. de durada.
- Totes les sessions van ser gravades en DVD per poder-les transcriure.
- Es va obtenir una mostra de 9 sessions per analitzar l'evolució del grup.

Vinyeta de la sessió 38à

Al iniciar la sessió la Maria diu que vol comunicar al grup que, a la Ecografia que li van fer ahir *"es va veure que el quist ovàric que tinc ha disminuït la grandària"*.

Terapeuta: *"És possible que vostès, tots els del grup, hagin vingut al grup a tractar els seus quists"*

Ràpidament el grup es posa a treballar sobre la seva evolució en el temps que ha durat el tractament (tenint en compte que era la penúltima sessió), com han aprés a veure les seves dificultats de comunicació, i a conèixer millor el que els resulta dolorós.

Altres comunicacions incorporant la paraula quist.

Maria: *"Si però els quists no se'm van sols"*

Joana: *" ...i tot això he après a gestionar-ho...n'he après! Ara ja no em fa tan mal...És diferent si parlo de les meves germanes, de la meva mare...,per això..., haig de continuar donant-li voltes al quist"*.

Resultats

1. La utilització i comprensió de la metàfora impulsa que els pacients facin unes comunicacions que donen compte dels seus sentiments amb una mirada introspectiva, es a dir, disminueix el funcionament projectiu.
2. La utilització de la metàfora es converteix en un idiolecte (idiolecte: Conjunt dels usos d'una llengua propi d'un parlant).
3. Aquest idiolecte al voltant del que treballa el grup es converteix en un vertebrador de les comunicacions al voltant d'un llenguatge comú que dona al grup una identitat puntual.
4. Aquest nova identitat ,al voltant de la qual el grup se sent identificat, permet la cohesió grupal.

Conclusions

- La introducció per part del terapeuta d'una metàfora que és assimilada per el grup es converteix en un aglutinador de la dinàmica del grup, incrementant la cohesió grupal.
- L'oportunitat per introduir metàfores, per què puguin ser incorporades per el grup, ve condicionada per el treball previ que s'hagi realitzat introduint al grup en una tasca de recerca de significats dels seus símptomes.

Bibliografia

- Coderch, J. (2006). Pluralidad y diálogo en psicoanálisis, Ed. Herder Barcelona.
- Wheelwright, P. (1962) Metaphor and Reality. Ed. Indiana University Press. Traducció: Metàfora y realidad.(1979) pàg. 73-79 Ed. Espasa-Calpe. Madrid.

INAD Institut de Neuropsiquiatria i Addiccions

Parc de Salut MAR Barcelona